

mot existent i viu, si bé de nombre dubtós —singular o plural; ara bé Dozy entén el mot de *RMa* com un singular, i també Lerchundi (*bāni*) tradueix singular «edifici, obra»; i en efecte *PAlc* ho defineix com a singular, amb el matís de «edificació, la mesma arte»; també registra *b(u)nā* Beaussier. ³ *Buna*^t és el pl. que Badrun (S. XII) documenta en el seu glossari d'Abenabdun per al sing. *bāni*; i el Nowairí, en la seva *Hist. d'Espanya*, usa el mateix plural amb la grafia *bunnā*' (Dozy I, 119b), accentuat vulgarment *búnna*; ara bé *bāni* és «qui bàtit, qui construït, qui tient una maison»: llavors el sentit seria 'els constructors' o «los caseros», i és sabut que aquest darrer mot en cast. pren el sentit 'els masovers'.

BONA, BONES

Grup de NLL del Nord, d'aspecte antic; és versemblant que en molts d'ells, o en tots, es disfressin mots pre-romans, tals com els que suggerirem.

1) Riu de *Bona* (pron. *bōna*, 1963): a ponent de la Serra de Cadí, el que baixa d'Adraén cap a La Vansa, desembocant entre Sisquer i Banyeres. 2) Rec de la *Bona* al N. del poble de Bompàs (xxv, 107.7).¹ 3) Coll de la *Bona* entre Toses i Castellar de N'Hug, 0h25 a l'O. de Pladepujals (1932).

El mateix nom, però en nombre plural: 4) comall, partida i Roc de *Bones* te. Jújols (xxiii, 167): encara que a Jújols vaig sentir-ho amb timbre de *o*, més aviat, com que aquest poble es troba en el mateix límit entre la pron. conflentina (neutralitzant) i la pron. cerdana, com que a Evol vaig anotar-ho *búnas* (xxiii, 180) ha de ser tancada. Nom que trobo repetit com a cogn., a Sta. Maria de la Mar (xxv) i *Mas d'en búnas* te. Salses (St. Hipòlit xxxvi, 11.19). En fi n'hi ha un que sembla derivat: 5) Torrent del *Bonàs* te. Flaçà de Cfl. (xxiii, 170), designant, segons sembla, el mateix lloc, que m'anomenaren a Sardinà (xxiii, 176) com Bauc del *Bunàs*.

Hí ajuntarem encara *Bōni* pda. munt. te. Cornudella de Valira, damunt el *Seix*, cap a la falda de *Teixet*, camí de Berganui (Terrado), on tenim un cas més a l'evolució fonètica -A > -i comprovada a l'alta Ribagorça (E.T.C., p. 137). Potser també *La Bonosa* mas de l'alt Gironès te. Llorà (xliv, 111, 115). Per a *Bonose* [pron. *boŋoʒe*] pda. te. Norís (xxi, 170) vacillem entre l'atribució a aquest grup i l'anàlisi bascoide *buno* + *osin* 'avenc del turó' (E.T.C. I, 123), car no em fou possible en el curs de l'enquesta constatar si aquest sign. corresponia o no als fets topogràfics, cf. l'art. *Benós*.

Tots són NLL de grosses muntanyes, i com que estem en la zona de màxima densitat del celtisme en la nostra toponímia —al costat de *Jújols*; els dos *Conat*, *Bolquera*, *Sirac*, *Darnacolleta*, *Llunat*, i la munió cèltica de l'Aude—, cal pensar en tot cas en origen pre-romà de tot plegat, i és natural cercar-lo en cèltic. Dintre d'això hi ha, però, dues o tres pistes.

-BONA es presenta nombrós i segur en un grup de noms compostos de l'Antiguitat cèltica: VINDOBONA, JULIO- i AUGUSTO- BONA, ATRABONA, probablement RATISBONA, i en un bon nombre de derivats (lístes en Holder I, 478), potser també BONONIA i el *Bonn* renà.

El que ja és menys segur és el sign. i formació cèltica del mot BONA. L'opinió més decidida és que designés una construcció o bastiment (Arbois, Stokes, i s'hi adhereix Holder), però és conspicu el silenci que hi observen gent tan entesa en aquest ram com Pedersen, Pokorny, Weisgerber i Horst Schmidt, que tot explicant el conspicu *Vindobona* ('Vienna' austríaca), en la part evident (*ūindo*- 'blanc': Pok. IEW 1125; Pedersen I, p. 41), s'abstenen de dir res de -bona, i no l'inclouen en l'arrel ieur. *bhu-* 'construir'; d'on el fan venir aquells altres (junt amb irl. ant. *both* < *bhu-to*-); Weisgerber, *Rb. G. C.* 352, també manifesta dubtes en judicar -bona, *Bononia* i *Bonn*; i Schmidt no s'explica gaire sobre *Bonnoris* i *Boniboxsis* (*Z. Ce. Ph.* xxvi, 154).

El mateix Holder, sense anul·lar aquella anàlisi, en el vol. III apunta que, en l'origen, *Vindobona* seria el nom del riu *Wieden* (344b); i és clar que 'riu blanc és una idea tan natural almenys, com la de 'casa blanca'.

Justament alguns dels noms del grup nostre poden suposar caràcter fluvial o hidrònimic: en particular (1), (2) i fins (4). D'altra banda tenim sentit hidrònimic en el parònim cèltic *ONNA-* (al qual hem atribuït *Onyar*, i els aran. *Unya/Unyola*), si bé aquest se'n separa per la manca de *b-* (diferència, en cat., potser no insalvable). Però com que el significat del (3) no té res d'hidrònimic, i potser tampoc ho és el (4), i els altres dos no són inequívocs, igual podríem conformar-ho tot plegat amb el significat 'construcció' de la tesi d'Arbois etc.

En fi, tots ells serien llocs ben apropiats per designar una partió, un termenal. I llavors ens en aniríem cap a l'ètimon *BODINA* del fr. *borne*, de l'oc. *borna/bozola*, i del grup toponímic estudiat en el *DECH* entorn de *Las Muñecas* (*BODINICCAS*); sense així apartar-nos, tampoc, del vocabulari gàllic, potser cèltic; realment, una collada, un comall, el riu del fons d'una vall, tot són conceptes topogràfics adequats per marcar un límit entre termes; precisament la terminació -às del (5), per cap via leximòrfica no s'exploraria tan fàcilment com a base d'un col·lectiu plural -ARES, significat 'torrent de les rengleres de fites'.

En conclusió resta vàlida i ben fundada la classificació d'aquest grup toponímic del nostre Pirineu, com pre-romà; i amb indicis de cèltic o gàllic, si bé subjectes a dilema o trilema dins el camp celtològic i semàntic.

No prenc en consideració per a aquestes conclusions, com a nom de pertinència discutible. *BONA-BOSC* te. Arles (error *Bonabose*, en el mapa de l'*Inst. Géogr. Nat.*). Doc. des d'antic: «in *Bonabosco*» a. 881 (*InvLC*; Abadal, *Cat. Carol.* II, 34.22); i 898 *Bonobosco* (Abadal, ib. II, 38.18); 1011, butlla concedida al